EUROOPA KOHTU MÄÄRUS (viies koda)

24. märts 2011 *

Kohtuasjas C-344/09,

mille ese on EÜ artikli 234 alusel Mora kommun, Miljö- och hälsoskyddsnämndeni (Rootsi) 2. juuni 2009. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 21. augustil 2009, selle kaebuse uurimisel, mille esitas

Dan Bengtsson

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: E. Levits viienda koja esimehe ülesannetes, kohtunikud M. Safjan (ettekandja) ja M. Berger,

kohtujurist: J. Mazák,
kohtusekretär: A. Calot Escobar,

* Kohtumenetluse keel: rootsi.

olles ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on andnud järgmise

määruse

1 Eelotsusetaotlus puudutab nõukogu 12. juuli 1999. aasta soovituse 1999/519/EÜ üldsuse kokkupuute piiramise kohta elektromagnetväljadega (0 Hz kuni 300 GHz) (EÜT L 199, lk 59) tõlgendamist seoses EÜ artikli 174 lõikega 2.

2 Taotluse esitas Mora kommun, Miljö- och hälsoskyddsnämnden (Mora valla keskkonna- ja tervisekaitsekomisjon), kelle poole oli pöördunud Dan Bengtsson palvega alandada tema kodu lähedale rajatud mobiilsideoperaatorite tugijaamade tekitatud mitteioniseerivat kiirgust.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

3 Eelotsusetaotlusest ja Euroopa Kohtule esitatud märkustest nähtub, et 2006. aastal pöördus Mora valla elanik D. Bengtsson kaebusega Mora kommun, Miljö- och hälsoskyddsnämndeni poole, kinnitades, et ta kannatab raskete terviseprobleemide all,

mida põhjustab kokkupuude mitteioniseeriva kiirgusega, mis eraldub tema elukoha lähedale rajatud traadita telekommunikatsiooni ja andmeside tugijaamadest. Ta palus, et rakendataks ettevaatuspõhimõtet ja võetaks meetmeid, mis vähendaksid selle kiirguse mõju tema elukohale.

4 Mora kommun, Miljö- och hälsoskyddsnämnden on kohaliku omavalitsuse komisjon, kelle ülesanne on keskkonna- ja tervisekaitse valdkonna järelevalve asjaomases vallas ja kes peab võtma vajalikke parandusmeetmeid. Sellest tulenevalt peab ta muu hulgas jälgima traadita telekommunikatsiooni ja andmeside tugijaamu.

5 Miljöbalken (1998:808) (seadus 1998:808 keskkonnaseadustiku kohta) 26. peatüki § 9 annab niisugustele kohaliku omavalitsuse komisjonidele nagu Mora kommun, Miljö- och hälsoskyddsnämndenile õiguse teha operaatoritele ettekirjutusi ja keeluõiguse. Niisuguste ettekirjutuste või keeldudega võivad kaasneda rahalised karistused selle seaduse 26. peatüki § 14 alusel.

6 Nimetatud seaduse 19. peatüki § 1 kohaselt võib niisuguste kohaliku omavalitsuse komisjonide otsuste peale esitada kaebuse Länsstyrelsele (läänivalitsus), kusjuures viimase otsuste peale võib seejärel edasi kaevata Miljödomstolenile (keskkonnakohus).

7 Mora kommun, Miljö- och hälsoskyddsnämnden palus mobiilsideoperaatoritel, kelle tugijaamad on rajatud D. Bengtssoni kodu lähedale, esitada D. Bengtssoni kaebuse suhtes oma seisukohad. Selles osas kinnitasid kõik need operaatorid, et järgivad kehtivaid õigusnorme, kuivõrd kokkupuude kiirgusega on madalam soovituses 1999/519

sätestatud kontrolltasemetest. Sellest tulenevalt ei ole nad mitteioniseerivat kiirgust vabatahtlikult vähendanud tasemele, mida kaebuse esitaja hindab vastuvõetavaks.

8 Vastuseks nimetatud mobiilsideoperaatorite märkustele rõhutas D. Bengtsson, et nimetatud kontrolltasemed näitavad vaid seda, millisel tugevusel on teaduslikult tõestatud soojendav mõju, ning seega ei ole need asjakohased muu tervisemõju hindamiseks ettevaatuspõhimõttest lähtuvalt.

9 Mora kommun, Miljö- och hälsoskyddsnämnden kui traadita telekommunikatsiooni ja andmeside tugijaamade järelevalveasutus peab võtma seisukoha, milline käik D. Bengtssoni kaebusele anda.

10 Neil asjaoludel otsustas Mora kommun, Miljö- och hälsoskyddsnämnden esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„[…] [kas] EÜ artikli 174 lõike 2 seisukohast tuleb soovituses 1999/519 […] ette nähtud elektromagnetväljade kontrolltasemeid tuleb tõlgendada nii, et neid peab käsitlema ettevaatuspõhimõtte rakendamise suunisena või kas kõnealune põhimõte täiendab soovitust 1999/519[?]"

Euroopa Kohtu pädevus

11 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 92 lõige 1, mida tulenevalt sama kodukorra artikli 103 lõikest 1 kohaldatakse eelotsusemenetlusele, sätestab, et kui Euroopa Kohus ei ole ilmselgelt pädev hagi läbi vaatama või kui hagi on ilmselgelt vastuvõetamatu, võib Euroopa Kohus pärast kohtujuristi ärakuulamist ja ilma menetlust jätkamata lahendada kohtuasja põhistatud määrusega.

12 Vastuseks kodukorra artikli 104 lõike 5 alusel esitatud nõudele saada selgitusi märkis Mora kommun, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, et järelevalvetoimingutes tegutseb ta kohtufunktsioone täitva haldusasutusena. Selles osas täidab ta kõik kohtupraktikast tulenevad tingimused, et kvalifitseeruda „liikmesriigi kohtuks" EÜ artikli 234 tähenduses. Lisaks on tegemist poolelioleva vaidlusega ja ta peab vastava menetluse raames tegema kohtuotsuse jõudu omava lahendi.

13 TeliaSonera Mobile Networks AB on arvamusel, et Mora kommun, Miljö- och hälsoskyddsnämnden ei ole kohus EÜ artikli 234 tähenduses, kuna tema järelevalvekohustust ei saa käsitada kohtufunktsiooni täitmisena.

14 Tele2 Sverige AB leiab, et Mora kommun, Miljö- och hälsoskyddsnämndeni otsustustegevus kuulub täidesaatva rolli juurde ning seda ei saa samastada õigusemõistmisega. Lisaks ei ole vaidlust niisuguste poolte vahel, nagu määras eelotsusetaotluse esitanud organ.

15 Tšehhi valitsus väidab, et Mora kommun, Miljö- och hälsoskyddsnämnden ei kuulu asjaomase liikmesriigi kohtuvõimu alla. Kuivõrd tema otsuste peale võib edasi kaevata Länsstyrelsesse ja et kohtulaadse asutuse puhul tuleb veelgi rangemalt kohaldada kohtupraktikast tulenevaid kriteeriume, eelkõige mis puudutab sõltumatuse nõuet, siis ei saa see olla kohus EÜ artikli 234 tähenduses.

16 Prantsuse valitsus kahtleb selles, kas Mora kommun, Miljö- och hälsoskyddsnämnden võiks kvalifitseeruda kohtuna EÜ artikli 234 tähenduses.

17 Euroopa Ühenduste Komisjon märgib, et järelevalveasutusena võib Mora kommun, Miljö- och hälsoskyddsnämnden teha mobiilsideoperaatoritele ettekirjutusi, mis kujutab endast haldustoimingute täitmist. Seega ei saa tegemist olla poolelioleva vaidlusega ja ta ei saa teha kohtuotsuse jõudu omavat lahendit. Pealegi, kuna linnavolikogu võib kõik selle komisjoni liikmed laiali saata, kui linnavolikogu poliitiline koosseis ei vasta enam nimetatud komisjoni koosseisule või kui viimase struktuuri muudetakse (vastavalt kommunallageni (1991:900) (vallaseadus 1991:900) 4. peatüki §-le 10), siis ei ole eelotsusetaotluse esitanud organi sõltumatuse nõue täidetud.

18 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleneb EÜ artiklist 234 see, et siseriiklikud kohtud võivad Euroopa Kohtusse pöörduda vaid juhul, kui tegemist on poolelioleva vaidlusega ja see kohus peab vastava menetluse raames tegema kohtuotsuse jõudu omava lahendi (vt eelkõige 18. juuni 1980. aasta määrus kohtuasjas 138/80: Borker, EKL 1980, lk 1975, punkt 4; 31. mai 2005. aasta otsus kohtuasjas C-53/03: Syfait jt, EKL 2005, lk I-4609, punkt 29, ja 25. juuni 2009. aasta otsus kohtuasjas C-14/08: Roda Golf & Beach Resort, EKL 2009, lk I-5439, punkt 34).

19 Seega, kui eelotsusetaotluse esitanud kohus toimib haldusasutusena ilma, et ta lahendaks samal ajal õiguslikku vaidlust Euroopa Kohtu praktika tähenduses, ei saa teda pidada õigustmõistvat funktsiooni täitvaks (vt eelkõige 19. oktoobri 1995. aasta otsus kohtuasjas C-111/94: Job Centre, EKL 1995, lk I-3361, punkt 11; 15. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-182/00: Lutz jt, EKL 2002, lk I-547, punkt 14, ja eespool viidatud kohtuotsus Roda Golf & Beach Resort, punkt 35).

20 Käesoleval juhul tuleb nentida, et Dan Bengtssoni esitatud kaebuse kontekstis on Mora kommun, Miljö- och hälsoskyddsnämndeni funktsioonid haldusliku sisuga.

21 Nimelt esiteks ilmneb, et selle kohaliku omavalitsuse komisjoni ülesanne on keskkonna- ja tervisekaitse valdkonna järelevalve asjaomases vallas ja tema ülesanne on võtta vajalikke parandusmeetmeid.

22 Teiseks ei nähtu eelotsusetaotlusest ega Euroopa Kohtule esitatud märkustest midagi ka selle kohta, et D. Bengtssoni suhtes oleks enne Mora kommun, Miljö- och hälsoskyddsnämndeni poolt Euroopa Kohtusse pöördumist tehtud otsus, mille peale oleks esitatud kaebus sellele komisjonile. Seega on nimetatud organ esimene ametivõim, millel palutakse alandada D. Bengtssoni kodu lähedale rajatud mobiilsideoperaatorite tugijaamade tekitatud mitteioniseerivat kiirgust (vt analoogiliselt eelkõige 10. juuli 2001. aasta otsus kohtuasjas C-86/00: HSB-Wohnbau, EKL 2001, lk I-5353, punkt 15; 22. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-447/00: Holto, EKL 2002, lk I-735, punkt 21, ja 12. jaanuari 2010. aasta otsus kohtuasjas C-497/08: Amiraike Berlin, EKL 2010, lk I-101, punkt 20).

23 Järelikult ei täida käesoleva eelotsusetaotluseni viinud kontekstis Mora kommun, Miljö- och hälsoskyddsnämnden otsuse seaduslikkuse kontrollimise funktsiooni. Tema ülesanne seisneb isiku kaebuse osas esimesena seisukoha võtmises. Neis tingimustes ei ole tema poole pöördutud vaidluse lahendamiseks Euroopa Kohtu praktika

tähenduses (vt selle kohta 12. novembri 1998. aasta otsus kohtuasjas C-134/97: Victoria Film, EKL 1998, lk I-7023, punktid 16 ja 18).

24 Seda tõdemust ei sea kahtluse alla ka asjaolu, et füüsilised ja juriidilised isikud võivad Mora kommun, Miljö- och hälsoskyddsnämndenile esitada märkusi, kuna niisugune õigus ei mõjuta tehtud toimingute iseloomu (vt selle kohta 14. juuni 2001. aasta otsus kohtuasjas C-178/99: Salzmann, EKL 2001, lk I-4421, punkt 18).

25 Eeltoodust tuleneb, et Mora kommun, Miljö- och hälsoskyddsnämnden tegutseb Dan Bengtssoni esitatud kaebuse uurimise raames haldusvõimuna, ilma et tema poole oleks samaaegselt pöördutud vaidluse lahendamiseks Euroopa Kohtu praktika tähenduses, sest tegemist on väljaspool õigusemõistmise funktsiooni toimuva tegevusega.

26 Eeltoodut arvestades tuleb tõdeda, et kodukorra artikli 92 lõike 1 ja artikli 103 lõike 1 alusel ei ole Euroopa Kohtul ilmselgelt pädevust otsustada Mora kommun, Miljö- och hälsoskyddsnämndeni esitatud küsimuse üle.

Kohtukulud

27 Kuna D. Bengtssoni jaoks on käesolev menetlus Mora kommun, Miljö- och hälsoskyddsnämndenis pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse

siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud D. Bengtssoni kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) määrab:

Euroopa Liidu Kohtul ei ole ilmselgelt pädevust vastata Mora kommun, Miljö- och hälsoskyddsnämndeni (Rootsi) 2. juuni 2009. aasta otsuses esitatud küsimusele.

Allkirjad